

Verdes István alezredes

VÁLTOZÁSOK, FELADATOK, GONDOK A SORKATONAI
ALAPKI KÉPZÉSBEN FŐISKOLÁNKNON
(TANULMÁNY)

Napjainkban főiskolánkon nincs olyan területe a képzésnek és feltételrendszerének, ahol olyan jelentős változás ne következett volna be, melynek fő célja az, hogy a repülő-tiszti képzés feleljen meg a korszerű követelményeknek és a társadalomban végbemenő változásoknak.

1990 óta a sorkatonai alapkiképzés végrehajtásának körülményei folyamatosan - általában a végrehajtás közben - változtak, a feltételrendszere pedig a követelmények növekedésével szemben romlott.

A teljesség igénye nélkül néhány alapvető befolyásoló tényezőt kívánok említeni, melyek a komplex feladatvégrehajtást tekintve mégis túlmutatnak az egyszerű felsoroláson. Sorrendben:

- megváltozott az állampolgári és Honvédelmi ismeretek formája, témája;
- a 90 órás alapkiképzés 120 órára növekedett;
- folyamatosan változott és változik az "Alaki kiképzés" és a "Szolgálati Szabályzatismeret" tantárgyak anyaga;
- a 38/1991.sz MHPK parancs szerint új rendszabályokat vezettünk be;

- megalakult főiskolánkon a Tagozatparancsnokság;
- a szakközépiskola önállóan hajtja végre a sorkatonai alapkiképzést, de - igény szerint - részt vesz a főiskola által vezetett módszertani foglalkozásokon;
- megszűnt a repülőtéri harcászati gyakorlópálya, ezáltal a PVOP gyakorlópályára kényszerültünk;
- a főiskolai tanterv és tantárgyprogram az általános katonai képzés idejét 280 órára - ezen belül az ált. harcászatot 20 órára - csökkentette;
- a heő.lőtér átépítésre került, a tőzakadálypálya használata korlátozott;
- a képzésre fordítható anyagi lehetőségeink nagymértékben csökkennek, feltételeink rosszabbodtak;
- a szervezeti változásokból fakadóan állandóan nagyszámú személyi változás következett be a ht. állományban;
- magunkra maradtunk, azaz a korábbi évektől eltérően már nem kaptunk rajparancsnokokat a KLKF-től;
- a HKSZ rendszere is megváltozott.

Úgy gondolom, a fentiek nem közismertek mindenki számára, ezért szükségesnek érzem, hogy a Főiskolai Tudományos Kiképzési Közleményekben szenteljünk néhány gondolatot az ezek kapcsán felmerülő problémákra és megoldásuk lehetséges módjaira.

Ahhoz, hogy az előzőekben felsoroltak ellenére MEGFELELŐ és JÓ szintű alapkiképzést hajtsunk végre, átgondolt, ap-

rölekos és hibátlan tervező, szervező és vezető tevékenységre volt szükség. Mindez megvalósíthatatlan lett volna a főiskola összes szerve - köztük a tanszékek - segítsége, együttműködése nélkül.

Ez az esetenként emberfeletti erőfeszítés nem látványos, de annál inkább verejtékes és időrabló tevékenység az Általános katonai tanszék, a Tagozatparancsnokság és a Törzsszótály báziskiképző századának vállán nyugszik. A végrehajtáshoz mintegy tízféle tervet és egyéb okmányt dolgoz ki a Kiképző zászlóalj-parancsnokság. Ezek alapján megpróbáltuk a hibalehetőséget a minimálisra csökkenteni és belső ellenőrzésekkel a követelményeket maradéktalanul teljesíteni.

A 120 óra alapkiképzés a ht. állomány részéről mintegy 170-180 óra ráfordítással hajtható végre sikeresen. Mindebből a külső szemlélő viszonyla keveset érzel.

A főiskola tanterv és tantárgyprogram szerint a 3. félévben a II. évfolyam hallgatói állománya kiképző rajparancsnokként, gyakorló csapatszolgálatot hajt végre, amire megfelelő szinten fel kell készülnie. Az I. évfolyamon az alapkiképzésen túl a katonai tantárgyakra biztosított tanórák száma 116, ami korántsem elegendő arra, hogy a hallgatók a következő évfolyam alapkiképzésében eredményesen ténykedjenek. Nehezíti a dolgunkat az is, hogy a katonapedagógia tantárgy a 3. és 4. félévre - tehát az alapkiképzés után - van az óra- és vizsgatervekben tervezve.

Mindezekből kiindulva a siker alapvető feltételeként a feladataink az alábbiak:

- Tanórán kívüli időben - a katonai napok terhére - mintegy 60 óra, 70-80 %-ban gyakorlati, oktatómódszertani

foglalkozást vezetünk le az I. évfolyamos hallgatók részére.
Itt kiképzési áganként elsajátítják:

- az "egyes harcos kiképzés" módszerét és tananyagát;
- a kis alegységek és a hallgatók megismerésének és összekovácsolásának metodikáját, beilleszkedésük segítségét;
- a rajparancsnokok helyét, szerepét, feladatait, kötelességeit;
- a szobaparancsnokok helyét, szerepét, feladatait, kötelességeit;
- a rajparancsnokok kiképzési feladatait, a kiképzés módszereit.

begyakorolják:

- a kiképzési ágaknak megfelelő, sajátos kiképzési módszereket;
- a rajparancsnokok, mint részfoglalkozásvezető tevékenységét;
- a parancsnoklást, mint vezetői tevékenységet;
- a magas szintű követelménytámasztást, a személyes példamutatást;
- az önfegyelmet és a körültekintő, adott helyzetnek megfelelő döntéshozatal mechanizmusát, a beosztottak tevékenységének reális értékelését.

Felkészülnek az alapkiképző zászlóaljban a hallgatók és a sorállomány kiképző rajparancsnoki feladatainak, alegység- és főiskolaszintű szolgálatok jó szintű végrehajtására.

A bevonulást megelőzően 6 napos (36 órás) módszertani foglalkozáson vesznek részt a hallgatók a ht. állománnyal együtt, amelyre közösen készülnek fel a vizsgára a foglalkozásokon tanultakból.

A 6 napos módszertani foglalkozással egyidőben végre kell hajtani a kiképzést közvetlenül szolgáló, előkészítő feladatokat, valamint meg kell teremteni a bevonuló állomány elhelyezésének feltételeit.

A feladatok felsorolásában idáig érve felvetődik a kérdés: Miért kell ezeket főiskolaszinten propagálni?

A választ már mindazok tudják, akik ismerik a várható beiskolázási létszámot és össze tudják vetni - a korábbi évek tapasztalata alapján - a kiképző-zászlóaljba bevonható személyek létszámával.

Világosan megfogalmazva 1993-ban nemcsak az eddig kijelöltek - Általános Katonai Tanszék, Tagozatparancsnokság, Törzsszótály, 6. század - , hanem más tanszékeknek is kiképző szakaszparancsnokot kell adjanak. Ez azt is jelentheti, hogy a bevonuló I. évf. hallgatói állomány gyors és pontos megismerése érdekében a leendő osztályfőnök, mint kiképző szakaszparancsnok beosztásra kerülhet a kiképző-zászlóaljba. Aki ezzel számol, az egyrészt időben képes jó szinten felkészülni, másrészt ráhangolódhat a feladat végrehajtására.

A több éves tapasztalat azt bizonyítja, hogy főiskolánk hivatásos és hallgatói állománya, lelkiismeretes munkája eredményeként bátran vállalhatja az összehasonlítást más

katonai főiskolák alapkiképzési eredményével. A várható pozitív hozzáállás, remélhetőleg újabb jó szintű végrehajtást, a hallgatóknak pedig - mind az "alapkiképzés", mind a "gyakorló csapatszolgálat" tantárgyakból - jó szintű gyakorlati jegyet eredményez.

Remélem - a tömör megfogalmazás ellenére - ez a rövid cikk jól szolgálja az 1993. évi alapkiképzésre való felkészülését, mind a hivatásos, mind a hallgatói állománynak és megfelelő előrelátást biztosít az érintettek számára.